

Zadeva C-392/22**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

15. junij 2022

Predložitveno sodišče:Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch
(Nizozemska)**Datum predložitvene odločbe:**

15. junij 2022

Tožeča stranka:

X

Tožena stranka:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Predmet postopka v glavni stvari

Tožena stranka ni obravnavala prošnje tožeče stranke za azil, ker meni, da je za to odgovorna Poljska. Tožeča stranka to odločbo izpodbija, ker se boji, da se bo v primeru predaje Poljski znašla v položaju, ki je v nasprotju temeljnimi pravicami, ki so zagotovljene z Listino.

Predmet in pravna podlaga predloga za sprejetje predhodne odločbe

Rechtbank (sodišče) v skladu s členom 267 PDEU postavlja vprašanja za predhodno odločanje o področju uporabe in dometu načela medsebojnega zaupanja v okviru predaje prosilca odgovorni državi članici, če so v tej državi članici v zvezi s prosilcem in državljani tretjih držav na splošno podane kršitve temeljnih pravic v obliki zavračanja na meji (*pushbacks*) in omejitve bivanja. Gre tudi za vprašanje, katera dokazna sredstva ima na voljo prosilec in kateri dokazni standard se uporabi, kadar ta trdi, da je treba predajo na podlagi člena 3(2) Uredbe Dublin III prepovedati. Nazadnje se postavlja vprašanje, ali je za odgovor na

postavljena vprašanja pomembno, ali lahko prosilec dokaže, da ni učinkovitega pravnega sredstva.

Vprašanja za predhodno odločanje

1. Ali je treba Uredbo Dublin III¹ glede na njene uvodne izjave 3, 32 in 39 v povezavi s členi 1, 4, 18, 19 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah² razlagati in uporabljati tako, da načelo zaupanja med državami ni deljivo, tako da resne in sistematične kršitve prava Unije, ki jih stori potencialno odgovorna država članica pred predajo v odnosu do državljanov tretjih držav, ki (še) niso tujci, vrnjeni odgovorni državi članici na podlagi Uredbe Dublin III zaradi obravnavanja prošnje, absolutno nasprotujejo predaji tej državi članici?

2. Ali je treba, če je odgovor na prejšnje vprašanje nikalen, člen 3(2) Uredbe Dublin III v povezavi s členi 1, 4, 18, 19 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da – če potencialno odgovorna država članica resno in sistematično krši pravo Unije – država članica, ki izvede predajo, v okviru Uredbe Dublin III ne more brez natančnejše preučitve izhajati iz načela zaupanja med državami, ampak mora odpraviti vsakršen dvom ali dokazati, da se prosilec po predaji ne bo znašel v položaju, ki je v nasprotju s členom 4 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah?

3. S katerimi dokaznimi sredstvi lahko prosilec podpre svoje trditve, da člen 3(2) Uredbe Dublin III nasprotuje njegovi predaji, in kakšen dokazni standard je treba v zvezi s tem uporabiti? Ali ima država članica, ki izvede predajo, ob upoštevanju sklicevanja na pravni red Unije v uvodnih izjavah Uredbe Dublin III dolžnost sodelovanja in/ali preverjanja, ali pa je treba v primeru resnih in sistematičnih kršitev temeljnih pravic državljanov tretjih držav od odgovorne države članice pridobiti posamična jamstva, da bodo po predaji prosilca temeljene pravice (vendarle) spoštovane? Ali je odgovor na to vprašanje drugačen, če prosilec nima dokazov, ker svojih doslednih in podrobnih izjav ne more podpreti z dokumenti, pri čemer tega glede na naravo izjav ni mogoče pričakovati?

4. Ali je odgovor na prejšnja vprašanja v okviru tretjega vprašanja drugačen, če prosilec dokaže, da pritožba pri organih in/ali uporaba pravnih sredstev v odgovorni državi članici ne bosta mogoča in/ali učinkovita?

Navedene določbe prava Unije

Člena 1 in 33 Ženevske konvencije o statusu beguncev

Členi 1, 4, 18, 19, 47 ter od 51 do 53 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah

¹ Uredba (EU) št. 604/2013 (UL 2013, L 180, str. 31).

² Listina Evropske unije o temeljnih pravicah (UL 2012, C 326, str. 391).

Uvodne izjave 3, 19, 32 in 39 ter členi 3, 5, in 17 Uredbe (EU) št. 604/2013 (v nadaljevanju: Uredba Dublin III)

Člen 4 Direktive 2011/95/EU

Sodba z dne 19. marca 2019, Jawo (C-163/17, EU:C:2019:218, točke od 78 do 92)

Sodba z dne 16. februarja 2017, C.K./Slovenija (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, točke 59, od 63 do 65, 75 in 76)

Kratka predstavitev dejanskega stanja in postopka v glavni stvari

- 1 Tožeča stranka je 9. novembra 2021 vložila prošnjo za mednarodno zaščito na Poljskem. Na Nizozemsko je vstopila 21. novembra 2021 in 22. novembra 2021 tam vložila prošnjo za mednarodno zaščito. Nizozemska in Poljska sta 1. februarja 2022 na podlagi člena 18(1)(b) Uredbe Dublin III sklenili dogovor o ugoditvi zahtevi za ponovni sprejem, s katerim Poljska priznava svojo odgovornost za obravnavanje prošnje za azil.
- 2 Z odločbo z dne 20. aprila 2022 je tožena stranka odločila, da ne bo obravnavala prošnje tožeče stranke za mednarodno zaščito, ker naj bi bila za to odgovorna Poljska. Tožeča stranka je zoper to odločbo vložila tožbo. Sodnik, pristojen za izdajo začasne odredbe, je sklenil, da bo Sodišču postavil vprašanja za predhodno odločanje, in odločil, da tožeča stranka ne bo predana Poljski, dokler ne bo odločeno o tožbi. Ker sta bila predloga v zadevah C-614/21 in C-208/22 (dve podobni zadevi o prošnjah za azil, v katerih sta se za odgovorni šteli Malta oziroma Hrvaška), umaknjena in Sodišču zato ni več treba odločiti, je rechtbank (sodišče) Sodišču ponovno predložilo tedaj zastavljena vprašanja.

Bistvene trditve strank v postopku v glavni stvari

- 3 Tožeča stranka nasprotuje temu, da bi bila predana Poljski, ker se boji, da bodo tam kršene njene temeljne pravice, kar se je, kot navaja, med njenim bivanjem na Poljskem že zgodilo. Trdi, da so jo poljski organi prek tako imenovanega zavračanja na meji („pushback“) z ozemlja Unije trikrat odstranili v Belorusijo. Tožeča stranka utemeljuje svoje trditve z lastnimi navedbami in poročili nevladnih organizacij o tem, kakšen je na Poljskem položaj državljanov tretjih držav in oseb, ki so na podlagi Uredbe Dublin III predane tej državi.
- 4 Tožena stranka trdi, da je mogoče na podlagi načela medsebojnega zaupanja (ki je v vprašanjih za predhodno odločanje poimenovano načelo zaupanja med državami) in dogovora o ugoditvi zahtevi za ponovni sprejem izhajati iz tega, da po predaji Poljski temeljne pravice tožeče stranke ne bodo kršene. Tožeča stranka naj prav tako ne bi bila izpostavljena tveganju, da bi jo prek ukrepa „pushback“ odstranili z ozemlja Poljske. Tožeča stranka naj dalje svojih izjav o izkušnjah na Poljskem ne bi podprla z dokumenti. Poleg tega naj se pri poljskih organih ne bi

pritožila zaradi zatrjevanje neskladnosti s pravom Unije, čeprav ni bilo očitno, da za to ni nobene možnosti. Nazadnje naj ne bi bilo jasno, kaj želi rechtbank (sodišče) zaščititi s postavljenimi vprašanji za predhodno odločanje. Komisija naj bi mogla proti Poljski sprožiti postopek zaradi neizpolnitve obveznosti, če ta država uporablja „puhsbacks“ ali ne izvrši sodb Sodišča.

Kratka predstavitev obrazložitve predloga

- 5 Rechtbank (sodišče) meni, da za izvajanje Uredbe Dublin III velja načelo medsebojnega zaupanja in da je mogoče izhajati iz tega, da se prosilec po predaji ne bo znašel v položaju, ki je v nasprotju s členom 4 Listine. Če prosilec zatrjuje nasprotno, bo moral to dokazati.
- 6 Preizkus na podlagi člena 3(2) Uredbe Dublin III je omejena na položaj po predaji, natančneje na sprejem in življenjske razmere med azilnim postopkom – in njegovo kakovost – v odgovorni državi članici, kar pomeni tudi, da se lahko tujec nanjo po potrebi pritoži in se s tožbo obrne na nacionalno sodišče.
- 7 V postopkih v zvezi z odločbami o predaji na podlagi Uredbe Dublin III se rechtbank (sodišče) vse pogosteje sooča s pravnim vprašanjem, ali je treba v primeru očitnih kršitev temeljnih pravic na ozemlju več držav članic in z njihove strani izhajati iz načela medsebojnega zaupanja. Tako obstajajo številna poročila o zavračanju na meji, s tretjimi državami pa se sklepajo sporazumi o preprečevanju prihodov v Unijo (*pullbacks*).
- 8 Hkrati morajo države članice spoštovati Ženevsko konvencijo, Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP) in Listino. V njih določeno načelo nevračanja, s katerim je po mnenju ESČP zahtevana posamična presoja razlogov za azil, izgubi ves smisel, če je državljanu tretje države dejansko onemogočen vstop na ozemlje Unije, da bi zaprosil za mednarodno zaščito.
- 9 Rechtbank (sodišče) iz sodbe Jawo sklepa, da načelo medsebojnega zaupanja pomeni, da države članice ves čas spoštujejo vse temeljne pravice in zagotavljajo njihovo spoštovanje v odnosu do vsakogar.
- 10 Vendar se z zavračanju na meji in preprečevanjem prihodov spodkopavata delovanje Uredbe Dublin III in načelo medsebojnega zaupanja. Prosilci za azil so izpostavljeni tveganju vrnitve in se jih odvrača od tega, da bi v nekaterih državah članicah zaprosili za zaščito. To nato spet povzroča večji pritisk na azilne in sprejemne zmogljivosti v drugih državah članicah.
- 11 Organ odločanja lahko na podlagi zgoraj navedenega načela domneva, da temeljne pravice prosilca po predaji ne bodo kršene. Če pa zadnjenavedeni pred sodiščem dokaže, da se v odnosu do njega in/ali državljanov tretjih držav na splošno v odgovorni državi članici in z njene strani pojavljajo sistematčne kršitve temeljnih pravic, se postavlja vprašanje, ali je treba v takem položaju predajo

absolutno prepovedati ali pa se je pri določitvi odgovorne države članice mogoče preprosto zanesti na načelo medsebojnega zaupanja.

- 12 Po mnenju tega rechtbank (sodišče) se je izkazalo, da se na Poljskem že dlje časa kršijo temeljne pravice. To se ne dogaja le na zunanji meji, temveč tudi po vstopu. Državljanke tretjih držav z namenom prisilne odstranitve primejo in prepeljejo na zunanje meje, ne da bi jim bilo omogočeno izjaviti, da želijo zaprositi za azil. Rechtbank (sodišče) se v zvezi s tem sklicuje na Public Statement Amnesty International z dne 11. aprila 2022. Amnesty International je v njem opozorilo na številna poročila o obsežnih in sistemskih praksah zavračanja na meji, ki jih izvajajo poljski organi, pri čemer je Poljska od oktobra 2021 za te prakse zagotovila pravno podlago kot odgovor na tako imenovano „hibridno vojno“ s strani Belorusije. Rechtbank (sodišče) dalje ugotavlja, da je taka nacionalna zakonodaja očitno v nasprotju s pravom Unije.
- 13 Poleg kršitev na zunanji meji z Belorusijo po navedbah rechtbank (sodišče) verodostojni viri kažejo tudi na to, da obstajajo dvomi o neodvisnosti sodstva na Poljskem.
- 14 Rechtbank (sodišče) se tako sprašuje o področju uporabe načela medsebojnega zaupanja in želi izvedeti, ali je to načelo deljivo glede na to, kje in kdaj pride do kršitev Listine, za katere temeljne pravice to velja in koliko je upoštevno ravnanje odgovorne države članice.
- 15 V Listini in EKČP ni določena hierarhija temeljnih pravic. Rechtbank (sodišče) tako izhaja iz tega, da načelo medsebojnega zaupanja predpostavlja, da so na ozemlju držav članic ves čas spoštovane vse temeljne pravice, in to ne le glede prosilcev za azil, ki so vrnjeni v državo članico, ki je odgovorna za obravnavanje njihove prošnje za azil.
- 16 Če Sodišče pravo Unije razlaga tako, da se obravnava zgolj tveganje za kršitev člena 4 Listine v odnosu do posameznega prosilca, rechtbank (sodišče) sklepa, da Sodišče s tem šteje, da je načelo medsebojnega zaupanja deljivo. Za primer, da je tako, rechtbank (sodišče) prosi Sodišče, naj pojasni, kaj je pravna podlaga za to.
- 17 Osrednje pravno vprašanje je, ali mora sodišče načelo medsebojnega zaupanja razdeliti v zaupanje pred predajo in po njej ter zaupanje v konkretnem položaju prosilca za azil, ki se ga vrača, in zaupanje v to, da odgovorna država članica spoštuje vse temeljne pravice vseh državljanov tretjih držav.
- 18 Odločba temelji na „zaupanju“, kadar gre za pričakovanje prihodnjih dogodkov. Če se dejansko ugotovi, da odgovorna država članica ne spoštuje svojih obveznosti spoštovanja temeljnih pravic, se postavlja vprašanje, na čem torej temelji to zaupanje.
- 19 Prvo vprašanje je, ali je treba – če se ugotovi, da odgovorna država članica resno in sistematično krši več temeljnih pravic državljanov tretjih držav – zgolj iz tega razloga prepovedati predajo v to državo članico. Če je odgovor na to vprašanje

nikalen, se postavlja vprašanje, ali mora medsebojno zaupanje tvoriti izhodišče za presojo, ali gre za položaj iz člena 3(2) Uredbe Dublin III.

- 20 Rechtbank (sodišče) želi izvedeti, ali je treba izraz „obravnavanje v državah članicah“, ki ga je Sodišče uporabilo v točki 82 sodbe Jawo, razlagati tako, da pomeni „v državah članicah in/ali s strani držav članic“. Če se ta izraz razlaga ozko kot „v“ v smislu „na ozemlju države članice“, je s tem odvzet smisel členoma 18 in 19 Listine ter členu 3(1) Uredbe Dublin III. Če prosilci za azil niso pripuščeni na ozemlje držav članic, kršitev „V“ državah članicah ni mogoča.
- 21 Uvodna izjava 32 Uredbe Dublin III kaže na to, da obveznost spoštovanja temeljnih pravic nastane, takoj ko prosilec za azil vstopi na ozemlje oblasti (pristojnosti) držav članic, in ne šele potem ko dejansko vstopi v Unijo. Drugačna razlaga škoduje polnemu učinku Listine in člena 3(1) Uredbe Dublin III, saj bi se država članica lahko izognila odgovornosti do državljana tretje države s tem, da bi mu dejansko preprečila vstop.
- 22 Dalje lahko predaji nasprotuje člen 3(2) Uredbe Dublin III. Pri uporabi te določbe je treba presoditi, kakšen bo položaj prosilca po predaji. V skladu s točko 82 sodbe Jawo, ki je prevzeta po uvodni izjavi 32 Uredbe Dublin III, mora „obravnavanje [oseb]“, ki prosijo za mednarodno zaščito, izpolnjevati zahteve med drugim Listine in EKČP. Področje uporabe načela medsebojnega zaupanja in obdobje, v katerem morajo države članice izpolnjevati svoje obveznosti, očitno nista omejena na obdobje od predaje in zgolj na spoštovanje člena 4 Listine.
- 23 Rechtbank (sodišče) želi od Sodišča izvedeti, kako ozko je treba razlagati člen 3(2) Uredbe Dublin III in ali je treba upoštevati le spoštovanje člena 4 Listine ali pa spoštovanje vseh temeljnih pravic.
- 24 Poleg tega rechtbank (sodišče) prosi za pojasnilo o tem, ali na stopnjo tveganja za kršitev temeljnih pravic po predaji vplivajo tudi kršitve pred predajo v odnosu do prosilca ali državljanov tretjih držav na splošno. Z nobeno določbo Uredbe Dublin III – drugače kot v Direktivi 2011/95/EU – namreč ni določeno, da predhodno preganjanje pomeni resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem.
- 25 V obravnavani zadevi je bila odločba o predaji sprejeta po sklenitvi dogovora o ugoditvi zahtevi za ponovni sprejem. Tako je v skladu z nizozemsko sodno prakso zagotovljeno, da ne bo prišlo do kršitve člena 4 Listine. Rechtbank (sodišče) se sprašuje, ali to velja tudi za položaj, kot je ta na Poljskem.
- 26 Navedena nizozemska razlaga dogovora o ugoditvi zahtevi za ponovni sprejem pomeni, da njegova vsebina in obseg presegata to, kar je zakonodajalec Unije predvidel v členu 18 Uredbe Dublin III. S to določbo je namreč zagotovljen sprejem ali ponovni sprejem, ne pa obravnavanje prošnje za azil. Rechtbank (sodišče) torej poziva Sodišče, naj pojasni obseg dogovora o ugoditvi zahtevi za ponovni sprejem.

- 27 Poleg tega se postavlja vprašanje glede pomena ravnanja odgovorne države članice. V zvezi s tem je Sodišče v točki 92 sodbe Jawo navedlo, da morajo v položaju, v katerem gre za brezbriznost organov, pomanjkljivosti, ki ovirajo predajo, doseči „posebej vis[o]k prag resnosti“.
- 28 Rechtbank (sodišče) ugotavlja, da na Poljskem trenutno gre za tako brezbriznost. Če bodo poljski organi do izdaje končne odločbe spremenili svoje ravnanje, rechtbank (sodišče) sprašuje, ali bo navedeni prag nižji, če organi niso brezbrizni. Za prosilca za azil pa ne bo pomembno, ali je kršitev njegovih temeljnih pravic posledica brezbriznosti ali nezmožnosti odgovorne države članice. Prav tako bi lahko velik priliv državljanov tretjih držav, natančneje Ukrajincev, in praktične težave, povezane z njim, s pravnega vidika težko upravičili prenehanje izpolnjevanja obveznosti spoštovanja temeljnih pravic, kot izhaja iz prava Unije. V členu 33 Uredbe Dublin III je sicer za tako velik pritok beguncev vsebovan „mehanizem za zgodnje opozarjanje in pripravljenost na krize ter njihovo obvladovanje“. Vendar Poljska tega mehanizma ni aktivirala.
- 29 Vprašanja Sodišča se za razliko od tistih v zadevah C-254/21, C-228/21, C-297/21, C-315/21 in C-328/21 nanašajo na položaj, v katerem potencialno odgovorna država članica pred predajo resno krši svoje obveznosti spoštovanja temeljnih pravic, določene v pravu Unije, in torej ne deluje znotraj pravnih okvirov, temveč v nasprotju z njimi. Vprašanja se nanašajo le na to, ali je treba predajo absolutno prepovedati, in, podredno, ali se pri določitvi odgovorne države članice ne sme uporabiti načelo medsebojnega zaupanja, če so podane kršitve temeljnih pravic pred predajo ali v odnosu do državljanov tretjih držav na splošno.
- 30 Če predaja v navedenih okoliščinah že ni izključena, se postavlja naslednje vprašanje: ali se lahko država članica, ki želi predati prosilca, sklicuje na načelo medsebojnega zaupanja ali pa mora na podlagi prava Unije odpraviti vsakršen dvom, da bi po predaji prišlo do kršitve člena 4 Listine, ali dokazati, da do tega ne bo prišlo.
- 31 Rechtbank (sodišče) se sklicuje na sodbo z dne 16. februarja 2017, C.K./Slovenija (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127) in na sodbo ESČP z dne 18. novembra 2021 v zadevi M.H. in drugi proti Hrvaški (pritožbi št. 15670/18 in 43115/18, ECHR:2021:1118JUD001567018) ter prosi Sodišče za razlago, ali mora država članica, ki izvede predajo – če prosilec predloži objektivne dokaze o resnih kršitvah temeljnih pravic, storjenih pred predajo – izključiti možnost, da ta predaja pomeni dejansko nevarnost za kršitev člena 4 Listine, in tako odpraviti vsak resen dvom o tem, ali bodo po predaji spoštovane temeljne pravice, kakor so zagotovljene z Listino.
- 32 To obrnjeno dokazno breme je povezano z obveznostmi držav članic. Poleg tega države članice to dokazno breme izpolnijo lažje kot prosilec. Dogovor o ugoditvi zahtevi za ponovni sprejem je že jamstvo, da odgovorna država članica spoštuje obveznosti, ki jih ima na podlagi člena 18 Uredbe Dublin III. Poleg tega bi bilo mogoče zahtevati izrecna jamstva, zlasti v zvezi s sprejemom po predaji, in

preveriti, v kolikšni meri so ta jamstva spoštovana. Ker prosilec od odgovorne države članice ne more zahtevati jamstev, da po predaji ne bodo kršene njegove temeljne pravice, izhodišče, da se mora prosilec ob takih kršitvah po predaji obrniti na organe odgovorne države članice, pomeni, da mora najprej priti do te kršitve, čeprav je država članica, ki izvede predajo, vedela ali bi morala vedeti za predhodne kršitve temeljnih pravic. Rechtbank (sodišče) se zato sprašuje, ali se mora država članica, ki izvede predajo, v zvezi s prosilcem, ki ne more dokazati, da obstaja tveganje za kršitev njegovih temeljnih pravic, v položaju, kot je ta na Poljskem, zadovoljiti s tem, da zahteva posamična jamstva.

- 33 Če bi Sodišče pravo Unije razlagalo tako, da država članica, ki izvede predajo, kljub prejšnjim kršitvam temeljnih pravic, ki niso tiste iz člena 4 Listine, na podlagi načela medsebojnega zaupanja nima dodatne obveznosti utemeljitve in preučitve, se postavlja vprašanje, kako lahko prosilec dokaže, da člen 3(2) Uredbe Dublin III nasprotuje predaji.
- 34 Rechtbank (sodišče) tudi sprašuje, katere zahteve in merila morajo veljati za dokazna sredstva, ki jih navaja prosilec, da bi dokazal svoj strah, da se bo po predaji znašel v položaju, ki je v nasprotju s členom 4 Listine. V Prilogi II k Izvedbeni uredbi (EU) št. 118/2014 namreč niso navedena dokazna sredstva glede uporabe člena 3(2) Uredbe Dublin III ali člena 17(1) te uredbe.
- 35 Ob upoštevanju načela iz Uredbe Dublin III, da se osebni razgovor, razen izjemoma, opravi zaradi določitve, katera je odgovorna država članica, bi moralo biti upošteveno to, kar prosilec pojasnjuje o svojih izkušnjah v odgovorni državi članici. Ta izjava lahko namreč vsebuje razloge, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da je treba predajo na podlagi člena 3(2) te uredbe prepovedati, ali da država članica, ki mora določiti, katera država članica je odgovorna, prevzame obravnavanje prošnje za azil.
- 36 Če je ta razlaga pravilna, se s tem predpostavlja, da je treba preveriti, ali je izjava prosilca verodostojna. Sodišče je pozvano, naj to pojasni in navede, katere zahteve je mogoče naložiti prosilcu. Vendar po njegovem mnenju te zahteve ne smejo biti tako visoke, da jih ni mogoče izpolniti.
- 37 V dublinskih postopkih se prejšnje izkušnje prosilcev za azil pogosto prikazujejo kot „negativna dejstva“, kakršno je zavrnitev dostopa do postopka ali sprejema. To vrsto kršitev je še posebej težko dokazati, in to še toliko bolj, ker v zvezi s tem praviloma niso bili izdani nobeni dokumenti. Zato je treba pojasniti, s katerimi dokaznimi sredstvi lahko prosilec podpre svoje trditve, da člen 3(2) Uredbe Dublin III nasprotuje predaji, ter katere zahteve in dokazni standard je mogoče naložiti v zvezi z izjavami, ki jih poda sam prosilec.
- 38 Ugotoviti je treba tudi, ali imajo države članice dolžnost sodelovanja, ki je primerljiva z dolžnostjo iz člena 4 Direktive 2011/95, in ali mora država članica, ki izvede predajo, v položaju, kakršen je ta na Poljskem, kompenzirati dokazni

položaj prosilca, da bi se lahko preučilo, ali je po predaji mogoče pričakovati kršitev prosilčevih temeljnih pravic.

- 39 Rechtbank (sodišče) poleg tega poudarja, da je težko razumeti, kako je na Poljskem učinkovito zagotovljen dostop do sodnega varstva, glede na to, da zavračanje na meji ne temelji na upravnih odločbah in da storjene kršitve ostanejo nekaznovane, ker je zavračanje na meji določeno z zakonom.
- 40 V teh okoliščinah rechtbank (sodišče) sprašuje, ali nosi država članica, ki izvede predajo, zaradi neobstoja učinkovitega pravnega sredstva večje dokazno breme in ali se mora bolje prepričati, da po predaji ne bodo kršene prosilčeve temeljne pravice.
- 41 Glede na veliko število primerljivih zadev, v katerih obravnavanja do odločitve Sodišča ni mogoče prekiniti, je rechtbank (sodišče) predlagalo, naj se ta zadeva obravnava po hitrem postopku iz člena 105 Poslovnika.